

ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามต่อผลการเรียนรู้ของบัณฑิต

The Satisfaction of the Supervisors in Undergraduate Program, Faculty of Nursing Mahasarakham University and Learning Outcome

นริสา วงศ์พนารักษ์¹, กนกจันทร์ เข้มนการ², อัจฉรา ชัยชาญ³, สุภาพร อาญาเมือง⁴
Narisa Wongpanarak¹, Kanokjun Khamenkan², Atchara Chaichan³, Supaporn Aryamuang⁴

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ต่อผลการเรียนรู้ โดยการศึกษาเชิงปริมาณและการศึกษาเชิงคุณภาพ เครื่องมือวิจัยคือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใช้บัณฑิตของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2551, 2552, 2553 จำนวน 114 คน และทำการสนทนากลุ่มผู้ใช้บัณฑิต 4 ครั้ง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับดีร้อยละ 82.20 ($\bar{x} = 4.12$, $SD = 0.78$) และพบว่าผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจด้านคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุดคือร้อยละ 87.12 ($\bar{x} = 4.36$, $SD = 0.68$) รองลงมาคือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบร้อยละ 84.53 ($\bar{x} = 4.29$, $SD = 0.72$) เมื่อแยกวิเคราะห์รายปี พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2551 จำนวน 24 คน มีความพึงพอใจ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบในระดับดีมากร้อยละ 95.92 ($\bar{x} = 4.80$, $SD = 0.53$) รองลงมาคือด้านคุณธรรมจริยธรรมในระดับดีมากร้อยละ 95.65 ($\bar{x} = 4.78$, $SD = 0.59$) ผู้ใช้บัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2552 จำนวน 25 คน มีความพึงพอใจด้านคุณธรรมจริยธรรมในระดับดี ร้อยละ 86.2 ($\bar{x} = 4.31$, $SD = 0.69$) รองลงมาคือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบในระดับดี ร้อยละ 83.6 ($\bar{x} = 4.18$, $SD = 0.71$) และผู้ใช้บัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2553 จำนวน 65 คนมีความพึงพอใจด้านคุณธรรมจริยธรรมในระดับดีร้อยละ 84.2 ($\bar{x} = 4.12$, $SD = 0.60$) รองลงมาคือด้านความรู้ในระดับดี ร้อยละ 80.2 ($\bar{x} = 4.01$, $SD = 0.78$) ตามลำดับ

ผลจากการสนทนากลุ่มผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 4 กลุ่ม สรุปได้ว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทั้ง 6 ด้านในระดับดี สอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณ และมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสมรรถนะของพยาบาลที่ต้องการในอนาคต คือ ต้องการบัณฑิตที่มีภาวะผู้นำ พฤติกรรมบริการและบุคลิกภาพ การมีจิตอาสา ภาษาอังกฤษ และความรักความผูกพันต่อองค์กร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้ไปใช้พัฒนาคุณภาพในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสมรรถนะในแต่ละด้านให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตร์

1, 2, 3, 4 อาจารย์, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม 44150

1, 2, 3, 4 Lecturer, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Faculty of Nursing, Mahasarakham University, Mahasarakham province, 44150, Email: narisa.msu@gmail.com

บัณฑิตและการจัดการเรียนการสอนให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามความต้องการของแหล่งงาน และสนองตอบความต้องการที่เปลี่ยนแปลงรอบด้านของสังคมและประเทศชาติในปัจจุบัน

คำสำคัญ: ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต พยาบาลศาสตรบัณฑิต ผลการเรียนรู้

Abstract

The purpose of this research was to determine the supervisors' satisfaction of Bachelor degree graduated in Nursing program from Mahasarakham University. The 114 samples which were deprived from employers of professional nurses who graduated from bachelor nursing science program during academic year of 2008, 2009 and 2010. The research instruments consist of 2 parts: demographic data and the employer's satisfaction on graduates questionnaire, then four focus group discussions were conducted. The quantitative data were then analyzed by using descriptive statistic and content analysis was used for qualitative data.

The result revealed that total work performance satisfaction of graduated nurses as perceived by 114 employers was at the high level 82.20% ($\bar{x} = 4.12$, SD = 0.78). All 6 sub-aspects of work performance satisfaction also were high level; moral, ethic, and professional ethical 87.12% ($\bar{x} = 4.36$, SD = 0.68), and interpersonal relationship and responsibility 84.53% ($\bar{x} = 4.29$, SD = 0.72) respectively. Total work performance satisfaction of graduated nurses (2008), as perceived by 24 employers were at the highest level; interpersonal relationship and responsibility 95.92% ($\bar{x} = 4.80$, SD = 0.53), moral, ethic, and professional ethical 95.65% ($\bar{x} = 4.78$, SD = 0.59) respectively. Total work performance satisfaction of graduated nurses (2009) as perceived by 25 employers was at the high level; moral, ethic, and professional ethical 86.2% ($\bar{x} = 4.31$, SD = 0.69), and interpersonal relationship and responsibility 83.6% ($\bar{x} = 4.18$, SD = 0.71) respectively. Total work performance satisfaction of graduated nurses (2010) as perceived by 65 employers was at the high level; moral, ethic, professional ethical was at 84.2% ($\bar{x} = 4.12$, SD = 0.60), and knowledge was at 80.2% ($\bar{x} = 4.01$, SD = 0.78) respectively.

The qualitative data from 4 focus group discussions revealed that total work performance satisfaction of graduated nurses was at the high level. The finding was consistent in quantitative study and the essential factors requested by the employer supervisors should include leadership, service behaviors and personality, volunteering, English skills, and commitment to the organization should be added into Bachelor of Nursing Science.

The result revealed that learning activities can enhance learning competency and efficient developing in graduates' desirable attributes.

Keywords: Supervisors' satisfaction, Bachelor degree graduated in Nursing program, Learning outcome

บทนำ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองปัญหาการขาดแคลนพยาบาล โดยเฉพาะในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเริ่มจากโครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2538 และเปลี่ยนฐานะเป็นคณะพยาบาลศาสตร์ วันที่ 19 กรกฎาคม 2541 ซึ่งถือเป็นวันสถาปนาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามสืบมาและได้มีการผลิตพยาบาลวิชาชีพออกสู่สังคมนับถึงปัจจุบัน หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ได้รับความเห็นชอบจากทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2540 และได้รับความเห็นชอบจากสภาการพยาบาล ซึ่งเป็นสภาวิชาชีพ ตั้งแต่วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2541 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรในปีการศึกษา 2541 และได้ใช้กับนิสิตตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 เป็นต้นมา แต่เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้มีการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปฉบับปรับปรุง พ.ศ.2547 และประกอบกับหลักสูตรฯ ได้ใช้มากกว่า 5 ปีแล้ว ดังนั้นคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับการปรับปรุงหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปฉบับปรับปรุง พ.ศ.2547 สอดคล้องกับข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาสารคามว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.2547 และสอดคล้องกับข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรับรองสถาบันการศึกษา วิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2545 จึงได้มีการปรับปรุงหลักสูตร หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต¹ ด้วยหลักการนี้คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จัดการเรียนการสอนภายใต้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่มีการปรับปรุงหลักสูตรทุก 5 ปี เพื่อให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะและคุณภาพบัณฑิตตอบสนองได้ตรงความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง

การปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) มีเหตุผลในการขอปรับปรุงหลักสูตร คือ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตเป็นหลักสูตรเดิมที่เริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 และปัจจุบันได้ครบกำหนดเวลาปรับปรุงรอบ 5 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิ สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ.2552 และเพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย เหมาะกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม² และจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10: พ.ศ. 2550-2554 ประกอบกับเหตุผลแห่งเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในนานาประเทศรวมถึงประเทศไทย ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและภาวะคุกคามต่อประเทศไทย กล่าวคือประเทศไทยจะมีโอกาสมากขึ้นในการขยายตลาดสินค้าเพื่อสุขภาพ และการให้บริการด้านอาหารสุขภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแพทย์พื้นบ้าน สถานที่ท่องเที่ยวและการพักผ่อนระยะยาวของผู้สูงอายุ จึงนับเป็นโอกาสในการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย และนำมาสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจะเป็นสินทรัพย์ทางปัญญาที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ แต่ขณะเดียวกัน เป็นภาวะคุกคามในเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีฝีมือและทักษะไปสู่ประเทศที่มีผลตอบแทนสูงกว่า นอกจากนี้การแพร่ขยายของข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดนทำให้การดูแลและป้องกันเด็กและวัยรุ่นจากค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์เป็นไปอย่างลำบากมากขึ้น ตลอดจนปัญหาการก่อการร้าย การระบาดของโรคพันธุกรรมใหม่ๆ และการค้ายาเสพติดในหลากหลายรูปแบบ นอกจากนี้การขาดแคลนพยาบาลยังเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ ขณะที่ในด้านวัฒนธรรม ค่านิยมที่ตึงตัง และภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกละเลย และมีการถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่มีน้อย ทั้งระบบคุณค่าของสังคมไทยในเรื่องจิตสาธารณะ ความ

เอื้ออาหาร และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเริ่มเสื่อมถอย โดยกระแสวัฒนธรรมที่เข้าสู่ชุมชนได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน ทำให้มีความสะดวกมากขึ้นแต่มีสุขลดลง มีรายได้ไม่เพียงพอรายจ่าย มีหนี้สินเพิ่มขึ้นและความสัมพันธ์ของคนในชุมชนลดน้อยลง เปลี่ยนเป็นลักษณะต่างคนต่างอยู่มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวนประชากรในโลกที่เพิ่มมากขึ้นได้สร้างแรงกดดันต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลกให้เสื่อมโทรมลง ส่งผลกระทบต่อความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ และการเกิดภัยธรรมชาติบ่อยครั้งขึ้น รวมทั้งการเกิดการระบาดและแพร่เชื้อโรคที่มีรหัสพันธุกรรมใหม่ ๆ นอกจากนี้คนไทยยังเผชิญกับการเจ็บป่วยด้วยโรคที่สามารถป้องกันได้ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งโรคอุบัติใหม่หรือโรคระบาดซ้ำที่เป็นผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นผลักดันให้การผลิตบัณฑิตสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ของประเทศไทย ต้องมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้และสมรรถนะที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการด้านสุขภาพของประชาชน ซึ่งอยู่ในสภาวะการณ์ที่มีความยุ่งยากและซับซ้อน ทั้งที่เผชิญอยู่ในปัจจุบันและที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตออกสู่สังคมมาแล้วจำนวน 12 รุ่น นับตั้งแต่เปิดหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในปีการศึกษา 2540 เป็นต้นมา โดยคณะพยาบาลศาสตร์ ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ทุก 5 ปีเพื่อให้มีความทันสมัย มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ในปัจจุบันหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต¹ ได้ดำเนินการเพื่อสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนนิสิตพยาบาลได้ครอบคลุม สอดคล้องความต้องการของสังคมและได้ผลผลิตคือบัณฑิตที่มีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

ดังนั้น คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามจึงได้มีการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ที่จบการศึกษา 3 ปีย้อนหลัง คือในปีการศึกษา 2553 ปีการศึกษา 2552 และปีการศึกษา 2551 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ต่อผลการเรียนรู้ใน 6 ด้านคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ โดยการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม³ และข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่มผู้ใช้บัณฑิต และนำผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์นี้ ไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อการวิจัยปรับปรุงหลักสูตรของคณะพยาบาลศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์

ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อผลการเรียนรู้ของบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใน 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

วัตถุประสงค์และวิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรของการศึกษาคั้งนี้คือผู้ใช้บัณฑิต ประกอบด้วย หัวหน้างาน และผู้ร่วมงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปี

การศึกษา 2551, 2552 และ 2553 โดยเก็บข้อมูลผู้ใช้บัณฑิตจากทั้ง 3 รุ่น โดยในปีการศึกษาดังกล่าวมีจำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 62, 102 และ 94 คน ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แท้จริง กลุ่มตัวอย่างคือ หัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตที่ทราบจำนวนของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2551, 2552 และ 2553 จึงใช้การคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ทราบจำนวนประชากร โดยใช้สูตร Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% มีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากรที่ศึกษา

e = ค่าสัดส่วนที่ต้องการให้ค่าสัดส่วนจากตัวอย่างต่างไปจากสัดส่วนประชากรไม่เกิน 0.05 (ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%)

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} n &= \frac{258}{1 + 258(0.05)^2} \\ &= 157 \text{ คน} \end{aligned}$$

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ปีการศึกษาที่บัณฑิตสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2551 2552 และ 2553 ได้จำนวนประชากรในแต่ละชั้นภูมิเป็น 62 102 และ 94 คนตามลำดับ จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างบัณฑิตที่จะทำการวิจัยออกมาแต่ละชั้นภูมิ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างเป็นแบบมีระบบ (Systemic Sampling) โดยให้ขนาดของตัวอย่างแต่ละชั้นภูมิ

เป็นสัดส่วนกันประชากรในชั้นภูมินั้นๆ โดยสามารถคำนวณได้จากสูตร

$$n_i = \frac{N_i}{N} \left(n \right)$$

โดย

N_i = ขนาดของประชากรในชั้นภูมิที่ i

n_i = ขนาดของตัวอย่างในชั้นภูมิที่ i

ได้ค่า n_i ในแต่ละชั้นภูมิ เป็น 38 62 และ 57 คน ตามลำดับ การวิจัยครั้งนี้รวบรวมข้อมูลวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหัวหน้างานบัณฑิต และ เพื่อนร่วมงานบัณฑิต

การวิจัยครั้งนี้รวบรวมข้อมูลวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหัวหน้างานบัณฑิต และ เพื่อนร่วมงานบัณฑิตจาก 3 รุ่นที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2551 2552 2553 โดยมีการส่งแบบสอบถามให้ผู้ใช้บัณฑิตทั้งหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานโดยส่งทางไปรษณีย์ ทั้งสิ้น 157 ฉบับ เป็นผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2551 2552 และ 2553 จำนวน 38 62 และ 57 คนตามลำดับ แต่ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้ที่ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2551 2552 2553 จำนวน 24, 65 และ 25 คน ตามลำดับ รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 114 คน คิดเป็นร้อยละ 72.6

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ

1.แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อผลการเรียนรู้ของบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม⁴ ในรูปแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับที่สร้างขึ้นจากแนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์⁵ แปลผลข้อมูลโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ตามแนวทางของเบสต์⁶

- 4.51 – 5.00 หมายถึง พึงพอใจระดับดีมาก
 3.51 – 4.50 หมายถึง พึงพอใจระดับดี
 2.51 – 3.50 หมายถึง พึงพอใจระดับปานกลาง
 1.51 – 2.50 หมายถึง พึงพอใจระดับพอใช้
 1.00 – 1.50 หมายถึง พึงพอใจระดับควรปรับปรุง

2. แนวคำถามสนทนากลุ่ม ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อผลการเรียนรู้ของบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามของผู้ใช้บัณฑิต และมีการส่งแบบสอบถามให้ผู้บัณฑิตทั้งหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานโดยส่งทางไปรษณีย์

2. หลังจากได้แบบสอบถามส่งกลับคืน ได้ตรวจสอบความครบถ้วนและสมบูรณ์ และติดตามส่วนที่ยังไม่ส่งคืนให้ครบ

3. นัดหมายทำการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกในผู้ใช้บัณฑิต ประกอบด้วยหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 4 ครั้ง

สนทนากลุ่มที่ 1 วันที่ 8 มีนาคม 2554 สนทนากลุ่มตัวแทนโรงพยาบาลเอกชนจากกรุงเทพมหานคร และโรงพยาบาลเอกชนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 6 คน (โรงพยาบาลนครชน โรงพยาบาลเดอะซีเนียร์ โรงพยาบาลขอนแก่นราม)

สนทนากลุ่มที่ 2 วันที่ 20 มีนาคม 2555 สนทนากลุ่มตัวแทนโรงพยาบาลเอกชนจากกรุงเทพมหานครและระยอง และโรงพยาบาลรัฐจำนวน 7 คน (โรงพยาบาลนครชน โรงพยาบาลเดอะซีเนียร์ โรงพยาบาลกรุงเทพ

(จังหวัดระยอง) โรงพยาบาลบุรีรัมย์ โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น)

สนทนากลุ่มที่ 3 วันที่ 14 มิถุนายน 2555 สนทนากลุ่มตัวแทนโรงพยาบาลรัฐ จำนวน 3 คน (โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น)

สนทนากลุ่มที่ 4 วันที่ 14 มิถุนายน 2555 สนทนากลุ่มตัวแทนโรงพยาบาลรัฐ จำนวน 5 คน (โรงพยาบาลมหาสารคาม)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้คอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูลทางสถิติ แสดงผลการศึกษาเป็นความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่มใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ระยะเวลาการดำเนินงาน

ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2554 ถึง เมษายน 2556

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) มีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษา

ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่ปฏิบัติงานที่หน่วยงานส่วนราชการ ร้อยละ 78.9 รองลงมาคือหน่วยงานเอกชน ร้อยละ 16.7 ประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิตส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าหน่วยงาน ร้อยละ 50.9 รองลงมาคือเพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 43.0

Table 1 แสดงความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ต่อผลการเรียนรู้คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2551 - 2553 พบว่าผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในภาพรวมร้อยละ 82.20 ($\bar{x} = 4.12, SD = 0.78$) ซึ่งอยู่ในระดับดี และพบว่าผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจด้านคุณธรรมจริยธรรม

มากที่สุดคือร้อยละ 87.12 ($\bar{x} = 4.36$, $SD = 0.68$)
รองลงมาคือด้านด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง
บุคคลและความรับผิดชอบร้อยละ 84.53 ($\bar{x} =$
4.29, $SD = 0.72$)

Table 1 Descriptive statistics of work
performance satisfaction (n=114)

Work performance satisfaction	Percent	Mean	SD
1. moral, ethic, and professional ethical	87.12	4.36	0.68
2. knowledge	80.38	4.02	0.78
3. cognitive skill	79.61	3.98	0.86
4. interpersonal relationship and responsibility	84.53	4.29	0.72
5. mathematic, communication, and informatics skills	79.41	3.97	0.87
6. the identity of Mahasarakham University	82.16	4.11	0.76
Total	82.20	4.12	0.78

Table 2 แสดงความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต
คณะพยาบาลศาสตร์ต่อผลการเรียนรู้ คณะ
พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
วิเคราะห์รายปี ระหว่างปีการศึกษา 2551 – 2553
พบว่าบัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2551 ผู้ใช้บัณฑิตมี
ความพึงพอใจ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง
บุคคลและความรับผิดชอบมากที่สุดร้อยละ 95.92
($\bar{x} = 4.80$, $SD = 0.53$) รองลงมาคือด้านคุณธรรม
จริยธรรมร้อยละ 95.65 ($\bar{x} = 4.78$, $SD = 0.59$)

บัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2552 พบว่า ผู้ใช้
บัณฑิตมีความพึงพอใจด้านคุณธรรมจริยธรรม
มากที่สุด ร้อยละ 86.2 ($\bar{x} = 4.31$, $SD = 0.69$)
รองลงมาคือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง
บุคคลและความรับผิดชอบ ร้อยละ 83.6 ($\bar{x} =$
4.18, $SD = 0.71$)

บัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2553 พบว่า ผู้ใช้
บัณฑิตมีความพึงพอใจด้านคุณธรรมจริยธรรม
มากที่สุดร้อยละ 84.2 ($\bar{x} = 4.12$, $SD = 0.60$)

รองลงมาคือด้านความรู้ ร้อยละ 80.2 ($\bar{x} = 4.01$,
 $SD = 0.78$)

Table 2 Descriptive statistics of work
performance satisfaction classification from
graduated during academic year (n=114)

Work performance satisfaction	Percent	Mean	SD
Graduated during academic year of 2008			
1. moral, ethic, and professional ethical	95.65	4.78	0.59
2. knowledge	93.61	4.68	0.75
3. cognitive skill	94.67	4.73	0.70
4. interpersonal relationship and responsibility	95.92	4.80	0.53
5. mathematic, communication, and informatics skills	95.52	4.78	0.53
6. the identity of Mahasarakham University	91.67	4.58	0.74
Total	94.51	4.73	0.64
Graduated during academic year of 2009			
1. moral, ethic, and professional ethical	86.20	4.31	0.69
2. knowledge	76.80	3.84	0.70
3. cognitive skill	75.10	3.76	0.80
4. interpersonal relationship and responsibility	83.60	4.18	0.71
5. mathematic, communication, and informatics skills	74.00	3.70	0.81
6. the identity of Mahasarakham University	80.40	4.02	0.74
Total	79.35	3.97	0.74
Graduated during academic year of 2010			
1. moral, ethic, and professional ethical	84.20	4.12	0.60
2. knowledge	80.20	4.01	0.78
3. cognitive skill	79.20	.96	0.84
4. interpersonal relationship and responsibility	79.00	3.9	0.70
5. mathematic, communication, and informatics skills	79.00	3.95	0.87
6. the identity of Mahasarakham University	79.40	3.97	0.77
Total	80.17	3.99	0.76

นอกจากนี้ ผู้ใช้บัณฑิต คณะพยาบาล
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความคิดเห็น
ว่าควรเพิ่มเติมคุณลักษณะที่ต้องการต่อไปนี้ให้

บัณฑิต ได้แก่ แนวคิดจิตอาสา ความเสียสละเพื่อส่วนรวม เสียสละต่อหน่วยงาน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่คิดเรื่องเงินมากเกินไป การกล้าแสดงออก ความมั่นใจ กล้าตัดสินใจในสถานการณ์ที่จำเป็น ภาษาอังกฤษ การเป็นผู้นำ การบริหารทรัพยากร ด้วยคน เครื่องมืออุปกรณ์ความสามารถด้านการบริหารจัดการ และเคารพผู้อาวุโส (ฝึกการเคารพผู้ใหญ่) มีความสุภาพอ่อนน้อม และทักษะการใช้เทคโนโลยี ตามลำดับ

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสนทนากลุ่มผู้ใช้บัณฑิต 4 ครั้ง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า

การสนทนากลุ่ม 4 ครั้ง ผู้ใช้บัณฑิต 21 คน อายุระหว่าง 30-50 ปี เป็นทั้งหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน จากโรงพยาบาลของรัฐและโรงพยาบาลเอกชน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 90.4 เป็นพยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 95.2 เป็นเพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 71.4 ทำงานในโรงพยาบาลของรัฐ ร้อยละ 76.1

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มสามารถนำเสนอได้ 8 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6) ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม 7) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ และ 8) สมรรถนะของพยาบาลที่ต้องการในอนาคต สรุปได้ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่ร่วมทำงานในสถานบริการสุขภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยบัณฑิตมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม และมีการปฏิบัติการพยาบาล

ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ดังตัวอย่างคำพูดของผู้ใช้บัณฑิต ดังนี้

“สำหรับด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับดีมาก มีความกระตือรือร้น รับผิดชอบ มีความสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้ดี สามารถเป็น Trainer ได้” (สนทนากลุ่ม 20 มีนาคม 2555)

2. ด้านความรู้ ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านความรู้ บัณฑิตมีความรู้เชิงวิชาการในศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สามารถให้การพยาบาลได้ตามหลักกระบวนการพยาบาล และสามารถปฏิบัติการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวม มีความเมตตา กรุณาต่อผู้รับบริการ มีความรู้ไม่ด้อยไปกว่าสถาบันอื่น ดังตัวอย่างคำพูดของผู้ใช้บัณฑิต ดังนี้

“ความรู้อยู่ในระดับที่ใช้ได้ พอจบมาก็ต่อยอดได้ โดยไม่ต้องปูพื้นฐานมากมาย พอเราฝึกทักษะอะไรให้ ก็คือทำได้ทฤษฎีประยุกต์ใช้ก็โอเค” (สนทนากลุ่ม 14 มิถุนายน 2555)

3. ด้านทักษะทางปัญญา ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในด้านทักษะทางปัญญา และยังเห็นว่าต้องพัฒนาเพิ่มอีกในเรื่องความสามารถในการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาที่ซับซ้อน และยังขาดประสบการณ์ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหา แต่มีความสามารถในการปรับตัวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี มีการตระหนักรู้ในศักยภาพและสิ่งที่จุดอ่อนของตน และมีการนำมาพัฒนาความสามารถให้เพิ่มขึ้น ดังตัวอย่างคำพูดของผู้ใช้บัณฑิต ดังนี้

“เวลาประเมินเขาก็รับทราบ คือเราจะให้เซ็นรับทราบ เราก็พูดเสริมให้เขา ในเรื่องนั้นๆ เขาก็จะไม่ได้แสดงออก ก็คือหาโอกาสและเวลาให้เขาได้พัฒนาตัวเอง ก็เห็นการพัฒนา ปรับตัวดีขึ้นเรื่อยๆ ต้องใช้เวลา” (สนทนากลุ่ม 14 มิถุนายน 2555)

4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีการทำงานเป็นทีม รู้หน้าที่และขยันหมั่นเพียร มีความอดทนในการทำงาน และมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งมีความรับผิดชอบดี ดังตัวอย่างคำพูดของผู้ใช้บัณฑิต ดังนี้

“ในเรื่องของการสื่อสาร ก็จะได้ห้องที่ดีก็เลยไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องการสื่อสาร...ห้องเป็นแบบที่อยู่ในกลุ่มและกับแบบว่าไปกับรุ่นพี่ ก็เข้ากันได้ดี และก็ในเรื่องของการสื่อสารไม่น่าจะมีปัญหา” (สนทนากลุ่ม 8 มีนาคม 2554)

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีการใช้เทคโนโลยีที่ดีในการนำเสนองานตามที่ได้รับมอบหมาย การใช้คอมพิวเตอร์ เครื่องมือใหม่ๆ สามารถเรียนรู้ได้ทำได้ แต่ยังมีทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขน้อย และยังไม่มีการคิดวิเคราะห์เอง ยังทำตามที่ได้รับมอบหมายเบื้องต้น แต่ให้ทำไปเองวิเคราะห์สังเคราะห์เอง รู้จักเอาข้อมูลมาใช้เองยังทำไม่ได้ ดังตัวอย่างคำพูดของผู้ใช้บัณฑิต ดังนี้

“คือเรื่องสารสนเทศการใช้พื้นฐานสมมติว่าจะค้นประวัติคนไข้โอเคเบื้องต้นเขาทำได้จะให้เขาเอาข้อมูล เห็นแล้วว่ามันผิดปกติสังเคราะห์ต่อเพราะอะไร สาเหตุของปัญหาอันนี้ก็ยังไม่คิดไม่ได้...เราต้องบอกทำตรงนั้นๆ ให้บริหารจัดการเองไม่ได้ ก็คือทำได้แต่ไม่ทำให้คิดให้ เราต้องบอก น้องคนตรงนี้ให้เราหน่อยค่อยทำ” (สนทนากลุ่ม 14 มิถุนายน 2555)

6. ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ให้ข้อมูล

ไม่ได้สะท้อนในด้านคุณลักษณะของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เกี่ยวกับการมีความเข้าใจชุมชนและท้องถิ่น มีความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ และมีความพอเพียงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ใช้บัณฑิตได้ให้ข้อมูลว่าบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีความโดดเด่นต่างจากสถาบันอื่นอย่างชัดเจนในเรื่องทัศนคติที่ดี ความอดทน กล้าแสดงออก และมีความรู้เชิงวิชาการอย่างไรก็ตามบัณฑิตส่วนหนึ่งยังคำนึงถึงการหาเงิน หารายได้เป็นแรงจูงใจหรือเป้าหมายใหญ่ เน้นคิดเรื่องค่าตอบแทนเป็นหลัก ดังตัวอย่างคำพูดของผู้ใช้บัณฑิต ดังนี้

“ผมมองในประเด็นเรื่องของเด็กที่อยู่ในโซนทางต่างจังหวัดจะมีข้อดีเรื่องของจิตใจ มันจะสอดคล้องกับความเป็นวิชาชีพพยาบาล คือเวลาไป แล้วเราคือเรื่องของวิชาการผมมองว่าเราเสริมได้อยู่แล้ว แต่สิ่งที่เป็นพื้นฐานของเด็กจะเป็นเรื่องของทัศนคติที่ดี ถ้าผมเทียบจากที่นี้ไป น้องหลายๆ คนที่ไปกำลังเติบโต แล้วเรากำลังบ่มให้เค้าขึ้นเป็นระดับ Senior ได้มากขึ้นนะครับ” (สนทนากลุ่ม 8 มีนาคม 2554)

7. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ บัณฑิตสามารถปฏิบัติการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวม มีความเมตตา กรุณาต่อผู้รับบริการ ดังตัวอย่างคำพูดของผู้ใช้บัณฑิต ดังนี้

“องค์กรรวมเขาได้นะคะ ด้อยู่วิจิตใจดี เขาสามารถที่จะประเมินได้นะว่าปัญหาจิตสังคมอารมณ์คนไข้เป็นยังไง ถ้างลึงต้องอาศัยพี่ที่มีประสบการณ์...ก็ก็สามารถประเมินได้เบื้องต้นว่า ผู้รับบริการจิตสังคม จิตวิญญาณได้” (สนทนากลุ่ม 14 มิถุนายน 2555)

8. สมรรถนะของพยาบาลที่ต้องการในอนาคต ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนความต้องการ

สมรรถนะบัณฑิตที่ต้องการในอนาคต โดยเสนอแนะให้เห็นและเพิ่มเติมในหลักสูตรฯ ในเรื่องภาวะผู้นำ พฤติกรรมบริการและบุคลิกภาพ การมีจิตอาสา ภาษาอังกฤษ และความรักความผูกพันต่อองค์กร เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามสมรรถนะที่ต้องการดังกล่าว ดังตัวอย่างคำพูดของผู้ใช้บัณฑิต ดังนี้

“ก็อยากเพิ่มคือสามารถให้เขาควบคุมตนเอง เรื่องของคำพูดคำจาอันนี้พูดถึงภาพรวมด้วยจะได้ซึมซับ เรื่องของการควบคุมอารมณ์” (สนทนากลุ่ม 14 มิถุนายน 2555)

“ที่อยากจะให้เพิ่มก็เป็นเรื่องของจิตอาสาเนาะ ความเป็นจิตอาสา เวลาที่มีกิจกรรมเราก็จะไปอ่อนอ่อน...กิจกรรมพิเศษค่อนข้างเยอะ แต่ว่าส่วนใหญ่มันก็เคยมีนะ มอบไปครึ่งวัน โอทีไม่มีนะอะไรอย่างนี้ ก็แล้วแต่คน แล้วแต่น้องไม่ได้เป็นทุกคน” (สนทนากลุ่ม 14 มิถุนายน 2555)

“อยากให้ออกมาภาษาอังกฤษด้วย เพราะมีชาวต่างชาติมารับบริการที่โรงพยาบาลจำนวนมาก และโรงพยาบาลมีโอกาสได้รับพยาบาลจบใหม่ 1 ปีหลายคน” (สนทนากลุ่ม 20 มีนาคม 2555)

อภิปรายผล

ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมากที่สุดตามลำดับทั้งนี้อาจเนื่องจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามและทุกหน่วยงานของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้มีการรับนโยบายและคณะฯ มีการจัดการเรียนการสอน และมีการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้บัณฑิตทุกชั้นปีอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จการศึกษาออกไปทำงานในวิชาชีพ รวมทั้งได้ปลูกฝังและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ให้บัณฑิตได้มีประสบการณ์ทำงานเป็นทีม จัดโครงการ

รับผิดชอบงานและประสานงานกับบุคคลต่างๆ สอดคล้องกับการศึกษาของกองแผนงานมหาวิทยาลัยมหาสารคาม⁷ ที่ศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับมากที่สุดคือด้านคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ และสอดคล้องกับผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัย และ วิชาชีพ บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รุ่นปีการศึกษา 2550-2551 และ 2552-2553 ผลการศึกษาพบว่าผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสำหรับคณะพยาบาลศาสตร์ ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจภาพรวมในระดับมาก พบว่าด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด⁷⁻⁸ ดังการศึกษาของคัทธิยา รัตนิมล⁹ ศึกษาความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อสมรรถนะของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ในโครงการร่วมผลิตระหว่างมหาวิทยาลัยนเรศวรกับกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งสำเร็จการศึกษาในปี 2546 และปฏิบัติงานมาแล้วอย่างน้อย 1 ปีพบว่า ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อสมรรถนะของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความยึดมั่นในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ดังการศึกษาของเดือนใจ วัฒนาวานากุล¹⁰ ทำการติดตามบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ ปีการศึกษา 2551 พบว่าผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตผู้สำเร็จหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิตต่อสมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพในระดับมาก นอกจากนี้ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตผู้สำเร็จหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิต (เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน) ต่อสมรรถนะ

ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ อรุมา ไชยเอมและนางนุช โอบะ¹¹ ที่ติดตามผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตปีการศึกษา 2548 ในโครงการร่วมผลิตระหว่างมหาวิทยาลัยนเรศวรกับกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมาก และความพึงพอใจด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ ฝ่ายแผนและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่รายงานความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ปีการศึกษา 2551¹² พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมาก สำหรับบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจภาพรวมระดับมาก และมีความพึงพอใจด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพมากที่สุด และสอดคล้องกับการศึกษาของ พิษณีย์วีร์ สินสวัสดิ์¹³ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง) ปีการศึกษา 2550 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับดี โดยความพึงพอใจด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงสุดซึ่งอยู่ในระดับดี และเช่นเดียวกันกับรายงานการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2553 ภาพรวมพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะและความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อบัณฑิตในระดับสูงสุด¹⁴ กล่าวได้ว่า จากผลการศึกษาที่ผ่านมาของหลายสถาบันในการศึกษาและติดตามผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ผลที่ได้ไม่แตกต่างกันคือ ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจภาพรวมในระดับดีถึง

ดีมาก และคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ซึ่งเป็นผลสำเร็จที่สะท้อนให้เห็นถึงการพยายามปลูกฝังคุณลักษณะนี้ให้แก่บัณฑิตอย่างจริงจังและต่อเนื่องจนเป็นคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน่วยงานและสถาบันต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

ผลการศึกษาที่กล่าวข้างต้นสอดคล้องกับผลการสำรวจคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต รุ่นปีการศึกษา 2553 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร¹⁵ ที่พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความคาดหวังในระดับมากต่อบัณฑิตในด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะวิชาชีพพยาบาล เป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตมนุษย์และสุขภาพ ผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ความเกิดแก่เจ็บตาย องค์กรของมนุษย์ต้องมีพื้นฐานจิตใจที่ดี และมีหลักคุณธรรมจริยธรรมเป็นที่ตั้ง การพยาบาลเป็นการปฏิบัติโดยตรงต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม นับได้ว่าเป็นบริการในระดับสถาบันของสังคม ดังนั้นผู้ประกอบการวิชาชีพพยาบาลจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง เป็นผู้ที่ไว้วางใจได้ มีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติ มีจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นแนวทางในการประพฤติและปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของสังคมโดยส่วนรวม โดยพยาบาลต้องมีจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อตนเอง ได้แก่ ประพฤติตนและประกอบกิจแห่งวิชาชีพ โดยถูกต้องตามกฎหมาย ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการประกอบกิจแห่งวิชาชีพและส่วนตัว ใฝ่รู้พัฒนาแนวคิดให้กว้างและยอมรับการเปลี่ยนแปลง ประกอบกิจแห่งวิชาชีพด้วยความเต็มใจ และเต็มกำลังความสามารถ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีสติรอบรู้ เชื่อมั่นและมีวิจรรณญาณอันรอบคอบ ต้อง

มีจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อวิชาชีพ ได้แก่ พึงตระหนักและถือปฏิบัติในหน้าที่ความรับผิดชอบตามหลักการแห่งวิชาชีพการพยาบาล พัฒนาความรู้และวิธีปฏิบัติให้ได้มาตรฐานแห่งวิชาชีพ พึงศรัทธาสนับสนุนและให้ความร่วมมือในกิจกรรมแห่งวิชาชีพ พึงสร้างและธำรงไว้ซึ่งสิทธิอันชอบธรรม ในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล พึงเผยแพร่ชื่อเสียงและคุณค่าแห่งวิชาชีพให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม และต้องมีจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อประชาชน ประกอบวิชาชีพด้วยความมีสติ ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคตามสิทธิมนุษยชนโดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ ศาสนา และสถานภาพของบุคคล ละเว้นการปฏิบัติที่มีอคติ และการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตน พึงเก็บรักษาเรื่องส่วนตัวของผู้รับบริการไว้เป็นความลับ เว้นแต่ด้วยความยินยอมของผู้นั้นหรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมาย พึงปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการวินิจฉัย และการแก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัยอย่างเหมาะสมแก่สภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน และพึงป้องกันภัยอันตรายอันจะมีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน¹⁶ ทั้งนี้ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้สอดแทรกเนื้อหา กิจกรรม กลยุทธ์ต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพให้นิสิตในชั้นเรียนทุกรายวิชาและมีการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพและด้านอื่นๆ อย่างครอบคลุมต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อผลการเรียนรู้ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาดังนี้

1. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรส่งเสริมและปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่บัณฑิตอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นคุณลักษณะที่โดดเด่น คงอยู่ เนื่องจากบัณฑิตได้รับการประเมินด้านนี้มากที่สุดจากผู้ใช้บัณฑิตทุกรุ่น

2. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรเน้นและเพิ่มเติมในหลักสูตรฯ โดยมีการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมทักษะหรือโครงการอบรม ในเรื่อง ภาวะผู้นำ พฤติกรรมบริการและบุคลิกภาพ ความกล้าแสดงออกและความมั่นใจ การมีจิตอาสา ความเสียสละทุ่มเท ทักษะคิดที่ดีต่อวิชาชีพ ทักษะภาษาอังกฤษ และความรักความผูกพันต่อองค์กร เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพตามความต้องการของแหล่งงาน ทันสมัยและสนองตอบความต้องการในปัจจุบัน

3. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรส่งเสริมและเพิ่มเติมการจัดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการมีความเข้าใจชุมชนและท้องถิ่น มีความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ และมีความพอเพียงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสนับสนุนด้านคุณลักษณะของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคามให้เด่นชัด

4. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรเน้นทักษะด้านภาษาต่างประเทศมากขึ้น โดยเน้นทั้งทักษะการพูด ฟัง อ่าน เขียน เนื่องจากในปัจจุบันมีการเปิดเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นต่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การสื่อสารทุกระดับและการปฏิบัติงานในยุคปัจจุบัน

5. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อผลการเรียนรู้ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นประจำทุกปี เพื่อ

พัฒนาคุณภาพในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพตามความต้องการของแหล่งงาน ทันสมัยและสนองตอบความต้องการตามสภาวการณ์ปัจจุบัน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะพยาบาลศาสตร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ทุนวิจัย และขอขอบคุณผู้ใช้บัณฑิตทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ.2548): คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2548.
2. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554): คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2554.
3. กองทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2554 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังน่านาวิทยา; 2554.
4. กองทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: กองทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2553
5. ตรุณี รุจกรกานต์. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์. มหาสารคาม: ห้างหุ้นส่วนจำกัดอภิชาติการพิมพ์; 2553.
6. Best JW. Research in education. New jersey: Prentice-Hall Inc; 1981.
7. กองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. รายงานการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รุ่นปีการศึกษา 2549-2550. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2551.
8. กองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. สรุปผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รุ่นปีการศึกษา 2552-2553. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2556 จาก <http://plan.msu.ac.th/system/research/searchresult.php>
9. คัทธียา รัตนิมิลและคณะ. ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อสมรรถนะของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ โครงการร่วมผลิตบัณฑิตระหว่างมหาวิทยาลัยนเรศวรกับกระทรวงสาธารณสุข. วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 2550; 1(2): 39-46.
10. เตือนใจ วัฒนาวานากุล. การติดตามบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ ปีการศึกษา 2551. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2556 จาก <http://www.bcnvn.ac.th/vijai/teac/4.pdf>
11. อรุมา ไชยเอม นงนุช โอบะ. การติดตามผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตปีการศึกษา 2548 ในโครงการร่วมผลิตบัณฑิตระหว่างมหาวิทยาลัยนเรศวรกับกระทรวงสาธารณสุข. วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 2551; 2(ฉบับพิเศษ): 6-18.
12. สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ ฝ่ายแผนและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. รายงานความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2551. ค้นเมื่อ 24 มกราคม 2556 จาก <http://qm.kku.ac.th/files/05-2553119150706-sureerat-1.doc>.
13. พิชฌาย์วีร์ สินสวัสดิ์. ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรพยาบาลศาสตร

- บัณฑิต (ต่อเนื่อง) ปีการศึกษา 2550 วิทยาลัย
พยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี. การประชุมทาง
วิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่
49; 1-4 กุมภาพันธ์ 2554. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2554. หน้า 129-
136.
14. กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. รายงานการ
สำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต
มหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม รุ่นปีการศึกษา 2552-2553. ม.
ป.ท.; 2555.
15. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
ผลการสำรวจคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต รุ่นปีการศึกษา
2553. ค้นเมื่อ 24 มกราคม 2556 จาก
[http://www.nurse.nu.ac.th/Web11/Graduates
/Like/2.Characteristics.pdf](http://www.nurse.nu.ac.th/Web11/Graduates/Like/2.Characteristics.pdf).
16. สภาการพยาบาล. จรรยาบรรณวิชาชีพ.
ค้นเมื่อ 24 มกราคม 2556 จาก
<http://www.tnc.or.th/law/page-4.html>